Bryssel, 25. maaliskuuta 2021
(OR. en)

SN 18/21

Eurooppa-neuvoston jäsenten julkilausuma

I COVID-19

1. Rokotteiden tuotannon, jakelun ja käyttöönoton nopeuttaminen on jatkossakin keskeisen tärkeää ja kiireellistä kriisistä selviämiseksi. Tähän tähtääviä toimia on tehostettava edelleen. Korostamme avoimuuden ja vientilupien käytön tärkeyttä. Tunnustamme globaalien arvoketjujen tärkeyden ja vahvistamme, että yhtiöiden on varmistettava rokotetuotantonsa ennakoitavuus ja noudatettava sopimusperusteisia toimitusaikatauluja. Vahvistamme väestömäärään suhteutetun perusteen rokotteiden jakamiseksi. Pyydämme pysyvien edustajien komiteaa käsittelemään rokotteiden toimitusten nopeuttamista koskevaa kysymystä jaettaessa BioNTech-Pfizerin 10 miljoonaa annosta nopeutetusti vuoden 2021 toisella neljänneksellä yhteisvastuun hengessä.

2. Epidemiatilanne on edelleen vakava, myös virusmuunnoksista aiheutuvien haasteiden vuoksi. Rajoitukset on näin ollen pidettävä toistaiseksi voimassa, mukaan lukien muun kuin välttämättömän matkustuksen osalta, ottaen huomioon raja-alueiden yhteisöjen erityistilanne. Samalla on kuitenkin edelleen varmistettava tavaroiden ja palvelujen esteetön liikkuminen sisämarkkinoilla käyttämällä muun muassa vihreitä kaistoja. Olisi kuitenkin alettava valmistella yhteistä toimintatapaa rajoitusten asteittaiseksi poistamiseksi, jotta varmistetaan koordinoitu toiminta siinä vaiheessa, kun epidemiatilanne sallii nykyisten toimenpiteiden lieventämisen. Lainsäädännöllistä ja teknistä työtä komission ehdotukseen perustuvien yhteentoimivien ja syrjimättömien digitaalisten covid-19-todistusten käyttöön ottamiseksi olisi vietävä kiireellisesti eteenpäin.

3. Euroopan unioni tehostaa edelleen maailmanlaajuisia toimiaan pandemian torjumiseksi. Työtä rokoteapumekanismin perustamiseksi on vauhditettava pikaisesti, jotta voidaan täydentää ja tukea Covax-hankkeen johtavaa asemaa rokotteiden yleisen saatavuuden ja käyttöönoton varmistamisessa.

II SISÄMARKKINAT, TEOLLISUUSPOLITIIKKA, DIGITALISAATIO JA TALOUS

4. Korostamme vahvojen, kriisinkestävien ja täysin toimivien sisämarkkinoiden merkitystä ja sitä, että sisämarkkinasäännöt on pantava tiukasti täytäntöön ja niiden noudattamista on valvottava. Painotamme, että Euroopan unionin teollisuuden, myös pk-yritysten, kilpailukykyä ja kriisinkestävyyttä on vahvistettava, jotta voidaan nopeuttaa teollisuuden vihreää ja digitaalista siirtymää, muun muassa useita maita käsittäviä hankkeita tukevin asianmukaisin välinein, ja puuttua strategisiin riippuvuuksiin. Lisäksi Euroopan teollisuusstrategian päivityksessä olisi otettava huomioon covid-19-kriisistä tähän mennessä saadut kokemukset ja tuettava elpymistoimia.

5. Korostamme digitaalisen muutoksen merkitystä EU:n elpymisen sekä sen vaurauden, turvallisuuden ja kilpailukyvyn samoin kuin yhteiskuntiemme hyvinvoinnin kannalta. Tässä yhteydessä palautamme mieleen 1.–2. lokakuuta 2020 ja 10.–11. joulukuuta 2020 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät. Tähdennämme lisäksi tarvetta vahvistaa Euroopan digitaalista suvereniteettia sen omassa määräysvallassa ja avoimesti hyödyntämällä sen vahvuuksia ja vähentämällä sen heikkouksia toteuttamalla älykkäitä ja kohdennettuja toimia siten, että säilytetään avoimet markkinat ja maailmanlaajuinen yhteistyö. Komission tiedonannolla "2030 digitaalinen kompassi: eurooppalainen lähestymistapa digitaalista vuosikymmentä varten" otetaan askel kohti Euroopan digitaalisen kehityksen kartoittamista tulevalle vuosikymmenelle. Pyydämme neuvostoa käsittelemään tiedonantoa nopeasti osana suunnitellun digitaalipoliittisen ohjelman valmisteluja.

6. Lisäksi

   a) pyydämme komissiota kartoittamaan edelleen kriittisten teknologioiden järjestelmiä ja strategisia aloja tarkoituksena tehostaa ja hioa niitä koskevaa EU:n toimintapolitiikkaa;

   b) pyydämme komissiota laajentamaan Euroopan unionin politiikkavälineistöä digitaalista muutosta varten niin Euroopan unionin kuin jäsenvaltioidenkin tasolla ja käyttämään digitaalisen muutoksen helpottamiseksi kaikkia saatavilla olevia teollisuus-, kauppa- ja kilpailupolitiikan sekä osaamis- ja koulutus-, tutkimus- ja innovointipolitiikan välineitä samoin kuin pitkän aikavälin rahoitusvälineitä;

c) kehotamme hyödyntämään paremmin datan ja digitaaliteknologian tarjoamia mahdollisuuksia yhteiskunnan, ympäristön ja talouden hyväksi samalla, kun taataan asiaankuuluvat oikeudet tietosuojaan ja yksityisyyteen ja muut perusoikeudet sekä varmistetaan, että lainvalvonta- ja oikeusviranomaisten tarvitsemat tiedot säilytetään, jotta ne voivat käyttää laillisia valtuuksiaan torjua vakavaa rikollisuutta. Olemme tietoisia siitä, että on vauhditettava yhteisten data-avaruuksien luomista ja myös varmistettava datan saatavuus ja yhteentoimivuus. Odotamme komission ehdotusta tekoälyä koskevaksi sääntelykehykseksi ja siihen liitettävää koordinoidun tekoälysuunnitelman uudelleentarkastelua tarkoituksena vauhdittaa kyseisen teknologian käyttöönottoa siten, että samalla huolehditaan turvallisuudesta ja perusoikeuksien kunnioittamisesta kaikilta osin; kehotamme komissiota esittämään pikaisesti tilannekatsauksen saavutetusta edistyksestä ja jäljellä olevista toimenpiteistä, jotka on toteutettava helmikuussa 2020 hyväksytyssä Euroopan datastrategiassa ilmoitettujen alakohtaisten data-avaruuksien perustamiseksi;

d) kehotamme lainsäätäjiä vauhdittamaan ehdotettujen digipalvelusäädöksen, digimarkkinasäädöksen ja datahallintosäädöksen käsittelyä, jotta voidaan parantaa datan saatavuutta, jakamista, yhdistämistä ja uudelleenkäyttöä sekä vahvistaa digitaalisten palvelujen sisämarkkinoita luomalla turvallisempi digitaalinen toimintaympäristö ja tasapuoliset toimintaedellytykset, jotka tukevat innovointia ja kilpailukykyä;

e) kehotamme neuvostoa edistämään Euroopan demokratiatoimintasuunnitelman käsittelyä;

f) kehotamme vahvistamaan Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden kansainvälistä toimintaa sekä kahdenvälisesti että asiaankuuluvilla foorumeilla ja järjestöissä, jotta voidaan edistää EU:n digitaalisia standardeja ja kehittää maailmanlaajuiset digitaaliset säännöt läheisessä yhteistyössä samanmielisten kumppanien kanssa;

g) korostamme, että talouden digitalisaation verotukselle aiheuttamiin haasteisiin on puututtava pikaisesti sen varmistamiseksi, että kaikki toimijat maksavat oikeudenmukaisen osuutensa veroista. Toistamme, että kannatamme voimakkaasti globaalia ratkaisua kansainväliseen digitaalitalouden verotukseen ja että olemme vahvasti sitoutuneita siihen ja pyrimme saamaan aikaan yhteisymmärrykseen perustuvan ratkaisun OECD:n puitteissa vuoden 2021 puoliväliin mennessä. Vahvistamme, että Euroopan unioni on valmis etenemään asiassa, jos globaalia ratkaisua ei ole näköpiirissä. Muistutamme, että komissio aikoo esittää vuoden 2021 alkupuoliskolla ehdotuksen digitaaliverosta perustana täydentävälle omalle varalle, jotta vero voitaisiin ottaa käyttöön viimeistään 1. tammikuuta 2023.

7. Tulevaa Porton sosiaalialan huippukokousta silmällä pitäen korostamme onnistuneen digitaalisen siirtymän edellyttävän, että ketään ei jätetä jälkeen. Tarvitsemme vaadittavat välineet ja infrastruktuurin sekä perus-, täydennys- ja uudelleenkoulutusta, samalla kun varmistetaan oikeudenmukaiset työolot ja tiukat vaatimukset digitaalitaloudessa.

8. Vahvistamme vuotuisen kestävän kasvun strategian prioriteettialat ja kehotamme jäsenvaltioita ottamaan ne huomioon kansallisissa elpymis- ja palautumissuunnitelmissaan.

III ITÄINEN VÄLIMERI

9. Keskustelimme itäisen Välimeren tilanteesta ja Euroopan unionin suhteista Turkkiin, ja panemme tyytyväisinä merkille EU:n ja Turkin poliittisia, taloudellisia ja kauppasuhteita koskevan yhteisen tiedonannon ("State of play of EU-Turkey political, economic and trade relations"), jonka korkea edustaja ja komissio ovat laatineet Eurooppa-neuvoston joulukuussa 2020 esittämän pyynnön mukaisesti.

10. Palautamme mieleen, että Euroopan unionilla on strateginen intressi itäisen Välimeren ympäristön vakauteen ja turvallisuuteen sekä yhteistyöhön perustuvan, molempia osapuolia hyödyttävän suhteen kehittämiseen Turkin kanssa. Panemme tyytyväisinä merkille tilanteen viimeaikaisen rauhoittumisen itäisen Välimeren alueella laittoman poraustoiminnan lopettamisen johdosta, kahdenvälisten keskustelujen jatkumisen Kreikan ja Turkin välillä sekä tulevat keskustelut Kyproksen kysymyksestä Yhdistyneiden kansakuntien puitteissa.

11. Edellyttäen, että tilanne jatkuu rauhallisena ja että Turkki toimii rakentavasti, ja aiemmissa Eurooppa-neuvoston päätelmissä vahvistettujen edellytysten mukaisesti Euroopan unioni on viimeaikaisen myönteisemmän dynamiikan vahvistamiseksi valmis lujittamaan erinäisillä yhteisen edun mukaisilla aloilla Turkin kanssa tehtävää yhteistyötä vaiheittaisella, oikeasuhteisella ja peruutettavissa olevalla tavalla ja tekemään kesäkuun Eurooppa -neuvostossa lisäpäätöksiä:

    a) taloudellisen yhteistyön osalta kehotamme komissiota tehostamaan neuvottelujaan Turkin kanssa tulliliiton täytäntöönpanoa koskevien nykyisten vaikeuksien käsittelemiseksi, varmistaen sen tosiasiallisen soveltamisen kaikkiin jäsenvaltioihin, ja samalla kehotamme neuvostoa työstämään toimeksiantoa tulliliiton nykyaikaistamiseksi. Neuvosto voi hyväksyä tällaisen toimeksiannon Eurooppa-neuvoston antaman lisäohjauksen pohjalta;

    b) olemme lisäksi valmiita aloittamaan Turkin kanssa korkean tason vuoropuhelut molempia osapuolia kiinnostavista aiheista, kuten kansanterveys, ilmasto ja terrorismin torjunta sekä alueelliset kysymykset;

    c) pyydämme komissiota selvittämään mahdollisuuksia lisätä ihmisten välisiä kontakteja ja liikkuvuutta koskevaa yhteistyötä Turkin kanssa.

12. Pyydämme Turkkia pidättäytymään uusista provokaatioista tai yksipuolisista kansainvälisen oikeuden vastaisista toimista. Ottaen huomioon yhteisen tiedonannon vahvistamme, että tällaisen toiminnan tapauksessa Euroopan unioni aikoo päättäväisesti käyttää kaikkia mahdollisia välineitä ja vaihtoehtoja puolustaakseen omia ja jäsenvaltioidensa etuja sekä ylläpitääkseen alueellista vakautta.

13. Arvostamme sitä, että Turkki on ottanut vastaan noin 4 miljoonaa Syyrian pakolaista, ja olemme yhtä mieltä siitä, että Euroopan unionin tukea pakolaisille ja vastaanottaville yhteisöille jatketaan. Pyydämme komissiota esittämään neuvostolle ehdotuksen rahoituksen jatkamisesta Turkissa sekä Jordaniassa, Libanonissa ja alueen muissa osissa oleville Syyrian pakolaisille.

14. Muuttoliikkeen hallinnan osalta yhteistyötä Turkin kanssa olisi vahvistettava EU:n laajemman, kaikki muuttoreitit kattavan strategian puitteissa erityisesti sellaisilla aloilla kuin rajojen turvaaminen, laittoman muuttoliikkeen torjuminen sekä laittomasti maahan tulleiden ja kielteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden palauttaminen Turkkiin EU:n ja Turkin julkilausuman mukaisesti syrjimättömästi sovellettuna.

15. Palautamme mieleen aiemmat Eurooppa-neuvoston päätelmät ja olemme edelleen täysin sitoutuneita Kyproksen kysymyksen kattavaan ratkaisuun asiaankuuluvien YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien, erityisesti päätöslauselmien 550, 789 ja 1251, mukaisesti. Odotamme Yhdistyneiden kansakuntien alaisuudessa käytävien neuvottelujen jatkamista Euroopan unionin osallistuessa niihin tarkkailijana ja tukiessa neuvotteluja aktiivisesti, muun muassa nimittämällä edustajan YK:n välitysoperaatioon.

16. Keskeiset huolenaiheet liittyvät edelleen oikeusvaltioperiaatteeseen ja perusoikeuksiin. Poliittisten puolueiden ja tiedotusvälineiden vastaiset toimet sekä muut viimeaikaiset päätökset merkitsevät huomattavaa takaiskua ihmisoikeuksien kannalta ja ovat vastoin Turkin velvoitteita kunnioittaa demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja naisten oikeuksia. Vuoropuhelun käyminen näistä kysymyksistä on edelleen olennainen osa EU:n ja Turkin suhteita.

17. Euroopan unionin ja Turkin yhteinen intressi on niiden ympäristön rauhan ja vakauden säilyttäminen. Näin ollen odotamme Turkin ja kaikkien toimijoiden edistävän myönteisellä tavalla alueellisten kriisien, kuten Libyan, Syyrian ja Etelä-Kaukasian kriisien, ratkaisemista. Aiomme olla tämän suhteen valppaina.

18. Pyydämme korkeaa edustajaa viemään itäisen Välimeren alueen monenvälistä konferenssia koskevaa työtä eteenpäin.

19. Jatkamme kehityksen seuraamista tarkoin ja pyrimme koordinoituun toimintalinjaan kumppaneiden kanssa. Eurooppa-neuvosto palaa tähän asiaan kesäkuun kokouksessaan.

IV VENÄJÄ

20. Meille tiedotettiin Euroopan unionin ja Venäjän suhteiden viimeaikaisesta kehityksestä. Aiomme käydä strategisen keskustelun jossakin tulevassa Eurooppa-neuvoston kokouksessa.